

Meie inimesed



Lehekülje väljaandmist toetavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Rahvastikuministri Büroo ja Integratsiooni Sihtasutus.

RAHVUSKULTUURISELTS: *Ida-Viru ingerisoomlaste käsutuses on terve maja*

Ingerisoomlased pidutsevad tänavu Jõhvis

■ **Ida-Viru ingerisoomlaste tegevus keerleb praegu peajasjalikult selle ümber, et korraldada Jõhvis üleriigiline rahvuskaslaste festival.**

IRINA KIVISELG
irina@pohjarannik.ee

Ingerisoomlased on siinne suurim rahvusvähemus, praegu elab Ida-Virumaal umbes 3000 selle rahvuse esindajat.

Oma maja

"Meie kultuuriseltsis on aktiivseid liikmeid muidugi vähem - ligikaudu kakssada," märgib seltsi esinaine Maire Petrova. "Umbes kakskümmend aastat tagasi algas ümberasumine Soome ning siit lahkus vähemalt 1500 inimest. Kui alustasime, oli meie peamine ülesanne keeleõpe, sellest olid huvitatud eeskätt potentsiaalsed ümberasujad. Soome valitsus aitas meid selle töö korraldamisel palju, sest see oli ka nende riigi huvides."

Praegu on asjalood teised. Kõik soovivad on ära sõitnud ja need, kes on siia jäänud, ei mõtle üldjuhul elukohta vahetada, kuid tahavad esivanemate keelt õppida, et seda ise ära ei unustaks ning et saaks seda ka tulevastele põlvetele edasi anda. Mairel on selle üle hea meel. Ta õpetab keelt pühapäevakoolis. Tema kolleeg Elsa Jagula aga tutvustab ajalugu ja rahvuskööki.

Ingerisoomlastel on õnne olnud - nende seltsi käsutuses pole tühipaljas tuba, nagu pal-

judel teistel, vaid tervelt kahekorruseline 200 ruutmeetri suurune maja. Raske uskuda, et kunagi paiknes siin vana katlamaja. Tänavu täitub kolmest seitse aastat.

Kolmel korral nädalas on ukseid avatud kõigile: siin peetakse pidusid, korraldatakse kohtumisi, toimuvad pühapäevakooli tunnid, harjutavad koorilauljad. Loomulikult võetakse vastu ka külalisi, siin saab koguni ööbida.

Maja pole lihtne ülal pida, sest tulu see ju ei too, kuid õnneks aitavad riik ja Jõhvi vald kommunaalmaksete ja muude väljaminekutega toime tulla. Viie aasta eest loodi Eestis ingerisoomlaste kultuuriautonomiamis, mis on Maire arvates paljuski aidanud kultuuriseltsil ellu jääda ja traditsioone säilitada. "Pärast euroliitu astumist lõpetas Soome meie tegevuse doteerimise, riigi ja valla toetuseta oleksid meil paljud projektid teostatamata jäänud."

Laulud säilitavad keelt

Maire tunneb suurt uhkust taidlusrühmade üle. Seltsil on oma koor, kus laulab 14 inimest, ja tantsuansambel. "Laulud on parim viis keelt säilitada ning aitavad selle ka hästi selgeks saada."

Artistid esinevad rahvariites, mille eripära on see, et tumedad toonid puuduvad täielikult. Nagu Eestis, nii on ka Soomes igal maakonnal oma rahvarõivad.

"Meil on klassikalised Tuutari tikandid - Tuutari on koht Venemaal Gattšina lähedal, kus kunagi elasid soomlased," jutustab Maire.

"Praegu on sinna jäänud vaid neli maja, varem oli see aga rahvarohke asundus, kust ei puudunud ka suur kirik. Peamine mustrikirja motiiv on omalaadne päike, mis kordub nii suuremas kui pisemas variandis. Tikiti villase lõngaga, mida paljud ise värvisid. Seal on punast, oranži, kollast, rohelist, sinist, kuid ühtki tumedat värvi te ei leia."

Seltsi vanadele kaladele teeb suurt rõõmu, kui nende juurde tulevad noored. "Paljud siin sündinud ja kasvanud inimesed ei samasta end mitte soomlaste, vaid venelaste, eestlaste ja teiste rahvustega," arutleb Maire. "See on ka mõistetav - nad ei kuule oma esivanemate keelt, ei tunne nende traditsioone... Kuid juhtub sedagi, et inimesed teadvustavad endale ühekorraga, et peavad oma juuri tundma. Hiljuti liitus meiega kaks noort perekonda."

Festival on suursündmus

Eesti soomlastele on aasta peamine sündmus suur suvepidu, mis toimub juunis ja mida seekord peetakse Jõhvis.

Külalisi oodatakse 400 inimese ringis, muu hulgas ka Soomest ja Venemaalt. Näiteks Soomest on tulemas väga huvitav kollektiiv Sool ja Pipar.

Kuna rahvast tuleb kokku rohkelt, kõik tahavad suhelda ning üksteist oma edusammudega rõõmustada, kestab pidu kaks päeva. "On väga hea, et meie maja kõrval on suur aed ning ümberringi vaid haldushooned - õues võib kas või öö läbi laulda," rõõmustab Maire.



Maire Petrova ütleb, et ingerisoomlaste rahvariite tikanditest tumedaid värve ei leia.

PEETER LILLEVÄLI

Teisel päeval peetakse jumalateenistust, soomlased suunduvad rongkäigus läbi

linna ning annavad Jõhvi parmalateenistust, soomlased suunduvad rongkäigus läbi

mille me oma kontserdiga avasime, nüüd peame selle 10 aasta juubelit," naljatab Maire.

Gale Popova pakatab energiat ka pensionärina

■ **"Kõik me kasvatame ühtemoodi lapsi, vananeme ja läheme ühele suruaiale. Mis vahet seal on, mis rahvusest sa oled?" arutleb Gale Popova - Jõhvi aukodanik ning teenekas kultuuri- ja sotsiaaltöötaja.**

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Kuigi Gale sündis Leedus Ignalina linnas, peab ta oma kodumaaks siiski Eestit. "Esimesed kaks klassi käisin Leedu koolis. 1954. aastal kolisime Sompasse. Eesti keel tuli kuidagi iseenesest."

Gale ema oli poolatar, isa leedulane ning koduseks keeleks kujunes vene keel. "Kui ema abiellus ja kolis Leetu, oskas ta juba poole aasta pärast leedu keelt. Sealne poliitika oli hoopis teistsugune kui näiteks Eestis ja Lätis ning ini-

mesed said kohe aru, et peab oskama kohalikku keelt. Minu olen sellesse eluaeg suhtunud nii: kui elad siin, pead sulanduma siinsesse ühiskonda. Nii oleme kasvatanud ka oma kahte tütart, kes mõlemad valdavad eesti keelt."

Esimene sotsiaaltöötaja

Galel endal on eesti keele oskus tööl alati ära kulunud. Esimene töökoht oli kultuuritööd õppinud naisele Sompas kultuurimajas, järgnes töö parteikomitees. Kui hakati ehitama kultuuripaleed Oktoober, usaldati talle uue kultuuritöökoha juhtohjad.

"Võib öelda, et kultuuripalee oli minu kolmas laps. Meil oli väga tore ja loominguline kollektiiv. Aga olen olnud seda meelt, et lavalt tuleb õigel ajal lahkuda. Olen loomult väga vastutus-tundlik inimene ja kui mõistsin, et ei suuda enam heade ideedega välja tulla, lahkusin."

Gale naasis parteikomiteesse. "Ma ei häbene töötamist parteikomitees, sest see andis

mulle võimaluse suhelda inimestega. Ja seda olen ma alati teha tahtnud."

Kui tuli murranguline aeg, kus tuli otsustada, kuidas ja kellega koos edasi minna, jõudis Gale sotsiaaltöö juurde. Ta oli Kohtla-Järve rajooni esimene sotsiaaltöötaja. "Kui Eesti iseseisvus, tulid koos vabaduse ja vana süsteemi kokkukukkumisega uued probleemid. Probleemid, millest me midagi varem ei teadnud ja mille ees me silmad sulgesime. Nüüd räägitakse, et siis ei olnud prügikastiinimesi, vaeseid, narkomaane. Nad on alati olnud, lihtsalt nad ei olnud nähtavad."

Gale tunnistab, et kui talle sotsiaaltööd pakuti, oli see algul veidi ehmatav - sinnamaani olid ju tema töös domineerinud positiivsed emotsioonid. Või nagu ta ise varem on öelnud: ta vahetas rõõmupisarad mure- ja kurbusepisarade vastu.

Esialgul hakkas Gale tööle pensioniameti juures. "Algul olin päris üksinda. Tolla-

ne kriis oli hullem kui praegu: talongid, järjekorrad, jagasime jahu. Alustasime abivajajate registri loomisega ja nii see samm-sammult läks."

Seejärel kutsuti Gale Jõhvi sotsiaalosalakonda. "Raske töö, aga selle plussiks on, et saad inimest aidata. Mitte alati ei saa inimesele midagi anda, aga nõu ja hea sõnaga saab ikka toeks olla. Tean, et nii eestlased kui venelased tulid minu juurde hea meelega. Meile õpetati kunagi kuldreeglit, et sotsiaaltöötaja ei tohi iialgi öelda "ei", seda tuleb osata öelda kuidagi nii, nagu sa poleks "ei" öelnud. Et inimene päris meelt ei heidaks, kui sa oled tema viimane lootus."

Ei malda puhata

Viimased kaks aastat on Gale pidanud pensionipõlve, kuid hoiab Jõhvi sotsiaaltööl jätkuvalt silma peal, olles vallavalikogu sotsiaalkomisjoni liige. "Saame kokku enamasti mõnes sotsiaal- või haridusasutuses. Ja meil on, mille üle Jõhvis uh-

kust tunda: varjupaik, sotsiaal-maja, noortekeskus, hooldekodu, hästi korraldatud töö narkomaanide ja töötutega. Selles on ka minul oma panus ja Sirli (sotsiaalosalakonna praegune juhataja Sirli Tammiste - toim.) arendab seda edasi."

Galel on sageli asja ka Oktoobri kultuuripalee järglasel, Jõhvi kontserdimajja. Ütleb küll, et hinnad hammustavad, sest käib kultuuri nautimas alati koos abikaasaga, aga siis tuleb lihtsalt valida.

"Olen ikka öelnud: milline õnn, et see maja sündis teist korda. Võib-olla peavad laenu maksma veel meie lapsed, aga see-eest millised võimalused! Kas muidu saaksime Jõhvis läbi viia balletifestivali?"

On ju sümboolne, et Gale, kes on saanud teha eluaeg töö, mis on teda köitnud, juhib nüüd Jõhvi pensionäride klubi Landõš (Maikelluke), kusjuures tema lemmiklill on maikelluke ja sünnipäeva tähistab ta just maikuuks.



Kultuuripaleed Oktoober ja Jõhvi sotsiaaltööd juhtinud Gale Popova ei suuda ka pensionipõlves rahuliku elu nautida, lüües aktiivselt kaasa nii pensionäride ühenduses kui valla sotsiaalkomisjonis.

PEETER LILLEVÄLI